

SÁROSPATAKI

IFJUSÁGI KÖZLÖNY

LI. ÉVFOLYAM

Társzerkesztők:
Tóth Lajos,
Sóhajda Mihály,

Felelős szerkesztő:
VATAI LÁSZLÓ

Társzerkesztők:
Mészöly Dezső,
Sárközi János.

SZERKESZTŐSÉG ÉS
KIADÓHIVATAL:
SÁROSPATAK
FŐISKOLA.

MEGJELENIK JÚLIUS ÉS
AUGUSZTUS HÓ KIVÉ-
TELÉVEL HAVONKÉNT.

ELŐFIZETÉS:
EGÉSZ ÉVRE 3 P
FÉL ÉVRE 1-50 P
EGYES SZÁM 30 FILL.

1936. JÚNIUS HÓ.

TARTALOM:

Vatai László: Válasz. — Gönczi Árpád: Tükör előtt. — Ködöböcz József: A falunapok jelentősége a vajdácskal falunap tükrében. — Magó Ferenc: „Victor bácsi” Sárospatakon. — Vatai László: Egyedül az Istennel. Talán a nő. (Versek.) — Ködöböcz József: Faluszeminárium. — Mészöly Dezső: Hangulatok az elmúlásról. Apám. (Versek.) — Szakszon Árpád: A VI.-os faluszeminárium. — Csöry István: Nyolc év mérlegén. — Sóhajda Mihály: Nyitott szemmel. — Vágó István: Könyvismertetés. — Kedves Olvasóink!! — Híreink. — Pápay István: Üreg akác. (Vers a 2. oldalon.)

*P*oeta non fit, sed nascitur — a költő nem lesz, hanem születik, mondja a latin közmondás. Valóban az igazi költészet kivirágzik még a tövis között is. Néha a legváratlannabb helyen bukkan az ember igazi tehetségekre. Ez a kis szívből jövő, hangulatos, egyszerű, de éppen azért szép költemény egy négy elemet járt falusi gazdaembernek a tollából eredt.

Irta: PÁPAY ISTVÁN uradalmi gazdász.

ÖREG AKÁC.

*Házunk előtt öreg akác
Már a végét járja,
Évről évre szomorúbban
Nyilik a virága,
Öreg akác megértem én
A szomorúságod
Én is érzem, nekem is fáj
A te hervadásod.*

*Valamikor szép májuson
Illatos estékre
Titkos érzést csepegtetél
Ifjú szívembe
Azóta már sok év elmult,
Én is öreg lettem
Nem nyilik már titkos érzés
Vénülő szívemben.*

*Valamikor május estén
Nékem nyilladoztál
Fürtös fejét a vállamra
hajtotta egy kis lány
Álmodozva szövögettünk
Örök boldogságot
Öreg akác hullajtottad
reánk a virágot.*

*Isten véled öreg akác
Hervadó virága
Könnyes szemmel tekintek a
Húlló szirmaidra
Hogy ha jön az új kikelet,
Virág fakadása
Viszont látjuk-e még egymást
A jövő Májusra.*

(A gimnázium VI-ik osztálya Faluszemináriumának golopi gyűjtése.)

VÁLASZ.

Igen, így történt. Egyesek ugráltak és majdnem nyakukat szegték. Mások csak vártak, vártak, hogy a nyakuk belényult, de a végén mégis minden az övéké lett: elismerés, dicsőség. Mások nagyszájuskodtak, no de üres hordó kongott mindig a legjobban, jutalmuk sem lett több, mint a fizetetlen prókátoré. Egyesek nagyszerűen megépített váraikból intrikákat szöttek, régi, de kipusztíthatatlan emberfajtája az Istennek...

És mások: hosszú éjszakákon keresztül térdenállva imádkoztak, örök, kielégítetlen sóvárgással kergették a szépet, s őszintén néztek az élet szemébe. Ugrándozók letaposták lábukat százszor, nagyszájúék nyelvüket öltögették rájuk, intrikusok hurkot vetettek derekukra. Seba, kemény gerincűek észre sem vették a csaholó falkát, de a lopvalapulókat csodálkozva nézték.

Beszámoltunk.....

Beszámolás volt egész évi működésünk, mert volt miről beszámolni. Egy Eszmét hirdettünk csupán, s ebből az eszméből folyó munkának hű kiszolgálói voltunk. Minden beszámolón keresztül a pataki diák arcát mutogattuk mindenkinek, s néha igyekeztünk fellebbenteni a fátylat egész valójáról.

Ime az idők méhében születik az új pataki diák. Most még ködös az arca, de a lélek mind nagyobb erővel veri ki rajta az őszinteség markáns vonását. Szemében kigyulnak a szépség látásai, állat vad akarat keményíti kővé és büszke homlokán felsejlik az alázat. De keze még gyakran mást cselekszik... Csak azokról szóltam, akik őszintén mernek nézni az élet szemébe, ugrándozókról, szájaskodókról, intrikusékról nem beszéltem.

Köszönjük azoknak a látást, akik látni tanítottak bennünket. Köszönöm azoknak a munkát, akik mindvégig szolgálták ezt a látást.

....S én el nem hangzott kérdésekre válaszoltam. Vatai László

TÜKÖR ELŐTT.

Embernek fia! Őrállóul adtalak én téged Izráel házának, hogy ha szót hallasz számból, ints meg őket az én nevemben. Ezékiel 3 : 17.

Világunkat sokféleképpen jellemzik. De legtalálóbbrak Pál apostol kifejezései : a megromlott, bűnbeesett világ az Isten kárhóztató ítéletének súlya alatt nyög. „Fölötte az Isten igazságának, megérdemelt büntetésének emésztő csendje ül.“ A vétekben pusztuló világból mégis megment valamit Isten. Irgalomból, jótetszése szerint némelyeket kiment az életre, hogy legyenek irgalmának példái, kegyelmének tükrözői. Akiket így kiválaszt, azokat a hit eleven kapcsaival fűzi magához.

Ennek a mentőhitnek az ébresztgetésére Isten nemcsak a lelkipásztort használja fel, hanem mindazokat, akik az ő kegyelméről bizonyosságot mernek és tudnak tenni. Ez pedig azt jelenti, hogy Isten mindnyájunkat őrállóul rendelt. Isten kegyelmi ténye az, hogy életmentő munkájának részesévé tett. Megparancsolta, hogy őrkdjünk egymás hite felett; s a hitelent intsük, hogy térjen vissza az ő gonoszságának útjáról.

Az életmentés komoly szolgálata tehát Istenben gyökerezik. Ő az alap és Ő a cél is, mert ha mentünk — az Ő számára mentünk. Jézus Krisztus az életmentést a lélekmentésével kezdi : „vigyázzatok és imádkozzatok“ — inti tanítványait. S ezzel örök receptet, megbízható orvoslást adott minden kor emberének. Az éber őrkdésben, szemeinknek az Istenre való szögezésében fogjuk észrevenni, hogy Isten mondani valót tartogat számunkra, hogy tervei, szándékai vannak, parancsai és döntései.

Őrségtartás, őrállás a szolgálatunk. És ebben a szolgálatban sohasem lehetünk önteltek, nem lehetünk tünődők, hanem hamar észre kell vennünk a környező veszélyt. Nem lehet közömbös számunkra másoknak az Istennel való ügye. Ha őrök vagyunk, felelősek is vagyunk, a felelősség pedig nem rideg parancs. Csak a szeretet tud felelősségteljes lenni, csak akiben prófétai tűz ég és akit népének szerelme szorongatja, az tud őrtállani.

Légy őrálló az Izráel háza felett! A szolgálat vérre megy. Ha késlekedsz, jó útra téríteni az eltévelyedet, a tévelygő elkárhozik, de vére rajtad. Félelmetes a szolgálat súlya, az értéke terhes, de vígasztal Isten, hogy nem vagy egyedül, reá támaszkodhatsz.

A szolgálat értelmére tanított Krisztus. Ebből a tanításból végy magadnak gyakorlati leckét minden nap, hogy az élet nagy záróvizsgáján az Isten előtt való megállásban el ne kárhozzék a te lelked.

Gönczi Árpád IV. é. th.

A falunapok jelentősége a vajdácskai falunap tükrében.

Általános vélemény manapság az, hogy *a magyarság újjászületése, igazi életretámadása a magyar parasztság, a magyar falu népe újjászületésétől függ.* S ez valóban így is van. A magyar falu népének ez az újjászületése különféle felfogás szerint megnyilvánulhat ebben vagy abban, de lényegében nem más ez szerintünk, mint a magyar parasztnak igazi magyar paraszttá, a magyar falunak igazi magyar faluvá létele. Éppen ezért minden olyan munka, amely ezt az újjászületést, a magyar parasztnak igazi magyar paraszttá lételét szolgálja, elősegíti és elsősorban a magyar paraszt, nép paraszti, népi öntudatának erősítése, elmélyítése és öntudatosítása által, — bár legyen az felekezeti jellegű munka — nemzeti szempontból megmérhetetlen jelentőséggel és fontossággal bír. Mérhetetlenül fontos ez a munka a magyarság, a nemzet szempontjából azért, mert ugyanakkor, amikor a magyar parasztot akarja öntudatos magyar paraszttá tenni, vagyis újjászülni, ugyanakkor egyúttal a magyarság, magyar nemzet újjászületését is munkálja.

Ez újjászületés munkálása jegyében folyt le az a falunap is, melyet szemináriumunk felhívására és segítségével a Faluszövetség 1936, május 17-én Vajdácskán rendezett. Nem akarunk itt most „haza beszélni“, de minden elfogultság nélkül is bizonyosságot kell tennünk itt arról, hogy e falunap megrendezése, a megrendezésben való tevékeny közreműködés igazolja és biztosítja Faluszemináriumunk életrevalóságát, életjogosultságát, egyházi és nemzeti szempontból fontos és kívánatos fennmaradását, munkájának megbecsülését s szélesebb körökben való terjesztését. Szemináriumunknak a falunap megrendezésénél az a célja, hogy évenként felváltva tartassanak falunapok szemináriumunk munkaterületének három jellegzetes vidékén: a hegyközben, hegyalján és bodroglóközben. Fontos egy ilyen falunap megrendezése szerintünk azért, mert egy ilyen nap nemcsak az illető község, hanem az egész környék, vagy vidék újjászületésének is indító motivuma lehet s e mostani tapasztalatunk szerint az is.

A falunapok tartásának szerintünk a legnagyobb jelentősége és fontossága sok más egyéb mellett abban van, hogy öntudatos magyar paraszttá teszi s segíti tenni a magyar parasztot, a magyar falu népét. Ez az öntudatosítás pedig azért fontos, mert csak egy öntudatos, rendeltetését megértő magyarság, magyar parasztság az, amelyik biztosíthatja a magyar nemzet számára a további fennmaradást, a vegetálás és csendes halódás helyett az erőteljes életet. Azért volt jelentős, fontos értékes ez a mi vajdácskai falunapunk is, mert ezt az öntudatosítást akarta szolgálni — és hisszük, hogy szolgálta is.

Minden ember számára az a bizonyosság biztosít erős öntudatot, hogy benne olyan erők, értékek rejlenek, amelyek rajta kívül senki másban nem találhatók meg. Kérdés most már az, hogy lehet-e öntudatos a magyar paraszt, azaz van-e a magyar parasztban olyan erő, olyan érték, mely kizárólagosan csak az ő tulajdona? Nem akarok e kérdéssel hosszasan foglalkozni; feleletül csak utalok arra a tényre, hogy a magas kultúra forrása a népi mély kultúrában rejlik; hogy a

városi magas kultúra, valahányszor beteg, gyengélkedik, erőért, gyógyító szérumért mindig a népi mély kultúrához fordul. (Gondoljunk csak napjaink művészetére: a zenére, énekre, költészetre, festészetre stb.)

Hogyan igyekezett erősíteni és mennyiben erősítette mostmár a falunap a vajdácskai, a környékbeli falvak népének „paraszi öntudatát“?

A vajdácskai falunap olyan értékeket hozott felszínre s tett tudatossá a nép lelkében, amelyek e falunap nélkül — talán örökre — homályban, elzárva maradtak volna. A népművészeti kiállítás, a gazdaudvarverseny, a Bokréta, a lakodalmi szokások bemutatása stb. mind azt célozták, hogy érezze meg a falu népe az iránta való érdeklődésből azt, hogy magyar parasztnak lenni kiváltság, de ugyanakkor lássa meg azt is, hogy nemzeti szempontból életének felelősségteljes, áldozatos életnek kell lenni.

A vasárnapi falunapot sok sok falunap előzte meg Vajdácskán. Mert nemcsak az eredmények, az értékek bemutatásának a napja „falunap“, hanem falunapok voltak azok a sok-sok hétköznapi napok is, amelyek megindult a vérkeringés, az előkészület a faluban a „falunap“ sikeres megrendezéséhez. És mindegyik falunapnak egyformán fontos és jelentős szerepe volt, mert a falusiak lelkéből minden egyes nappal újabb és újabb értékek, erők, meglátások kerültek a nyilvánosság elé s minden egyes nappal egyre többet éreztek meg a magyar paraszt felelősségteljes, de mégis kiváltságos életéből s egyre inkább próbálták élni — és élték is — ezt az öntudatos, rendeltetését megértő életet.

Miben foglalhatjuk össze most már röviden a falunap eredményeit?

A falunap alkalmával tartott *csecsemő tisztasági verseny* nagy mértékben hozzájárult a csecsemőknek gondosabb, nagyobb szeretettel való ápolásához.

Az *iskolás gyermekek tisztasági versenye*, amely hetekig tartott, nemcsak a tiszta ruha szeretetét oltotta a gyermekek és szülők szívébe, hanem hatása alatt a szülők és gyermekek fokozottabb mértékben ügyeltek a testi tisztaságra is. Olyanok is, akik azelőtt fogkeféről talán még nem is hallottak, most egyszerre kezdtek fogkefét használni. A körorvos úr véleménye szerint — aki e két verseny szempontjából hetekkel előbb kezdte vizsgálni a csecsemőket és gyermekeket, — mindkét verseny óriási fejlődést és haladást jelentett a helyi egészségügy tekintetében.

A *gazdaudvarverseny* egészséges versenyt támasztott a gazdák között az udvar tisztán, rendben tartása és praktikusság tekintetében. A régi lim-lomos, rendetlen udvarok egyszerre csak eltűnnek s helyükbe csodálatos módon, máról holnapra kimondottan tiszta, gazdáját dicsérő udvarok kerülnek.

A *vajdácskai Bokréta* megalakulása a feledésbe ment régi vajdácskai táncokat, nótákat és ruhát újította fel. Magának a Bokrétának csak 26 tagja van, mégis hatásukra a faluban mindenki a régi táncokat tanulja, vagy táncolja, régi szép nótáktól lett hangos este a falu s nappal a határ s senki sem győz eleget csodálkozni a régi ruhaviseleten: mindenki ilyenben szeretne járni, annyira megszeretik.

A *népművészeti kiállítás* is megteszi a maga hatását. Mindenki csodálkozik, hogy mennyi szépség van az ősi népi dolgokban, hogy mennyire meleg, kedves tud lenni egy tipikus vajdácskai szoba, hogy mennyire tele van a község ősrégi, magyar néplélek motiválta művészi tárgyakkal: szebbnél-szebb szöttesekkel, cserép tárgyakkal, gyékény munkákkal stb.

A lakodalmi jelenet s az ifjúság vasárnap délutáni foglalkozásának bemutatása az ősi szép szokások fennmaradását, a korcsma gőzétől mentes, romlatlan ifjúság szórakozását, jókedvét, ártatlan örömet mutatta meg és hozta közelebb hozzánk. Az ősrégi lakodalmi versek és szép nóták minden egyes sora által újabb és újabb értékek lettek nyilvánvalókká a nép lelki életéből s ugyanakkor egyre jobban megtanultuk csodálni, becsülni, szeretni azt a népet, amelyik romlatlanságával, a magában hordott rejtett értékek napfényrehozásával akarja szolgálni és szolgálja a magyar feltámadást.

Számomra talán abban volt legnagyobb jelentősége a falunapnak, hogy megérezte velem azt, s megerősítette bennem azt a tudatot, hogy a magyar falu népe mai helyzetéért nemcsak ő, a magyar paraszt, hanem mi is s elsősorban mi vagyunk felelősek. Hogy annyi sok szép magyar érték elkallódott, feledésbe ment, annak elsősorban mi vagyunk az okai, akik paraszt családból származva, mint „úri“ emberek, megvetettük a népi kultúrát s vele együtt a magyar parasztot s a városi „modern“ kultúrával igyekeztünk műveltté tenni, jellegzetes magyarságától megfosztani a magyar falu népét. *Annak, hogy a magyar falu erkölce a „város“ hatása alatt elzüllött; hogy a vallásos, templomos magyar nép templomkerülővé lett; hogy a sok gyermekes családokat lassan az egy-két gyermekes családok váltják fel; hogy a népi közszellem ma már lassan oda fejlődik, hogy nem itéli el az egyikét, sőt egyenesen dogmájává kezd válni az „egy-se“; hogy így erkölcsben, számban, erőben gyengül, pusztul a magyar paraszt, a magyarság, annak nemcsak a magyar paraszt az oka, hanem mindezért felelősek azok is, akik ezt a züllést, pusztulást elősegítették, vagy tétlenül nézték.* Csak aki érzi ezt a felelősséget, csak az lehet igazán magyar ember; aki tud imádkozni és szívvel-lélekkel dolgozni ezért a magyar parasztért, hogy pusztulás helyett élet legyen a további sorsa, csak az szolgálja igazán s eredményesen a magyar holnapot.

Befejezésül, — hogy mi a célja a falunapoknak, hogy mi volt a célja ennek a kis elmélkedésnek, — idézem Móricz Zsigmond „A boldog ember“ című regénye hősének, Joó Györgynek a szavait: „Csak tessék kihirdetni jó-bátyám az én boldog életemet. Ha azt meglátják az emberek, meg a kormány, hogy milyen életem volt ebben az országba a szegény magyar embernek valaha, akkor talán tán gondolnak egyet és azt mondják: csináljunk még egyszer ilyet nekik.“

Ködöböcz József ref. h. h.

„Victor bácsi” Sárospatakon.

— Vasárnapi iskolai vezetőtanfolyam volt Sárospatakon
id. Victor János vezetésével. —

Azt hiszem, kevés olyan valamennyire is fölcseperedett magyar református van hazánkban, aki ne ismerné, ne látta volna, vagy legalább is ne hallott volna valamit Victor bácsiról, aki egész életét a gyermekeknek szentelte. Nemcsak Magyarországon, hanem külföldön is sokfelé ismerik őt, a Közlöny olvasói előtt sem szükséges őt igénytelen soraimmal bemutatnom s mégis úgy érzem, hogy e sorok megírásával szolgálhatok a vasárnapi iskola barátainak s bizonyosságot tehetek

arról, hogy Victor bácsit Sárospatakon is nagyon áldott evangéliumi munkásnak ismertük meg s rajta keresztül, az ő munkája által is jobban megfényesedett előttünk a mi Urunk alakja, akinek szolgálatában igyekszünk feláldozni törékeny életünket.

Többször láttam már Victor bácsit, hallottam is, de egy héten át mindennap most volt alkalmam vele találkoznom először. Olyan volt ez a tanfolyam, mint egy kis evangéliumi konferencia, amelynek valamennyi előadója maga Victor bácsi volt, a rendezője pedig Darányi Lajos helybeli lelkipásztor. A résztvevők törzscsoportja a sárospataki gyülekezet evangélium munkásainak főleg leánytagjaiból és teológusokból állott, de nagy számmal voltak az alkalmi résztvevők és érdeklődők is. — A legfelejtethetlenebb benyomást tettek mindannyiunkra, Victor bácsi mintatanításai. Gyermekek és felnőttek egyaránt átszellemült arccal hallgattuk ezeket a bizonyosságtevéseket. Éreztük, hogy Victor bácsin keresztül Krisztus jár közöttünk, éreztük, hogy az, aki nekünk itt most Krisztusról, a „jó pásztor“ ról, az „élet vizé“ -ről, a „világ világosságá“ -ról beszél, maga is nagyon szorosán oda van növe ahhoz, Akiről beszél, akinek a megismerésére, akivel való döntő találkozásra vezetetegeti most a kicsiny gyermekeket és felnőtt lelkeket egyaránt.

Sokat tanultunk egy hét alatt Victor bácsitól, de legjobban megtanultuk azt, hogy a vasárnapi iskolának két tankönyve van: az *egyik Isten Igéje, a másik a vezető élete, hívő, komoly keresztyén személyisége*. Ebből azután megtudtuk, hogy mi ad erőt Victor bácsinak 76. életéve ellenére is a fáradhatatlan munkára, frissességre, üde és ragyogó lélekre, örömmre. Az ő Urával való élő kapcsolata. Az a tudat, hogy áldott eszköze a Krisztus kegyelmének. Victor bácsinak nemcsak a tanítása, gazdag tudása, a gyermekek iránti nagy szeretete, hanem közöttünk való élete és forgolódása is bizonyágtétel arra nézve, hogy nincs nagyobb öröm ezen a földön, mint a Krisztusnak odaszentelt hívő élet, amely minden célját az örökkévalóságban látja kibontakozni s épen azért minden megpróbáltatás és szenvedés csak szorosabbra fűzi a Krisztushoz kapcsoló szeretet szálait.

Nem fogjuk soha elfelejteni a tanfolyam utolsó perceit, amikor a vasárnapi iskola történetével kapcsolatban elmondotta Victor bácsi a Vasárnapi Iskolai Szövetség 1920. évi tókiói kongresszus gipszből és nádból épült pavillonjának tűz által való néhány perc alatt történt leégését. A tűz pusztítása után csupán a pavillon körül elterülő díszes parkban felállított hófehér Jézus szobor és két kisgyermekét Jézushozvezető édes anyja ugyancsak hófehér szobra maradt meg hófehéren, épségben, sértetlenül. — „Egy nagy tűzvészen már mi is keresztül estünk a világháború alkalmával, a tűzvész kirobbanása most is naponként fenyeget bennünket; ha azt akarjuk, hogy gyermekeink sértetlenül meneküljenek meg minden fenyegető tűzvésztől, akkor vezessük őket Jézushoz addig, míg alkalomunk va rá“ — fejezte be Victor bácsi a tanfolyamot.

Eddig is szép vasárnapi iskolai munka folyt Sárospatakon, de úgy érezzük, hogy Victor bácsi itteni munkája nyomán csak emelkedni fog ez a munka s annak szépségeit megtapasztalva, vezetők és gyermekek együtt fogunk haladni annak a világosságánál, aki a sötétben nekünk szövétnekünk. — Ez alkalommal is hálásan köszönjük Victor bácsinak, hogy fáradtságot nem kímélve igyekezett velünk megszeretelni az ő nagyon szeretett munkáját, amely nem is az övé, hanem azé, Aki őt megbízta azzal. Örvendező szívvel köszönjük a mi Istenünk-

nek, hogy adta nekünk a mi Victor bácsinkat azért, hogy általa is közelebb juthassunk az Ő szeretetének és kegyelmének megismeréséhez. Adjon Isten Victor bácsinak hosszú életet még e földön, hogy közvetlen és közvetlenül sok kicsiny gyermeknek a szívét irányíthassa az Elet, a jó Pásztor és a világ Világossága felé!

Magó Ferenc
főiskolai segédlelkész.

EGYEDÜL AZ ISTENNEL.

*A mában ténfereg a lábam,
S évezredek homályából
Jönnek a sorskatonák.
Ajkukon hazug a szó,
Szemükben hamis a fény,
Kezükben pattog az ostor.
Ajkamon fájón ül a kérdés :
Miért kereszteltek utamat
Ti zsarnok sorskatonák.
S jaj köztük van a legjobb
barátom,
Ki tegnap rugott belém.
S ha elillan a fény,
Elhalkul a szó,*

*Évezredek homályába
Mennek a sorskatonák
Ajkamon fájón csattan a szó :
Egyedül mért hagyatok engem,
Hisz ti voltatok nekem
A fájdalom, a bánat.
Ti döftetek belém tört,
S hazug mosollyal
Simogattátok sápadt arcomat,
S ti is elhagytok e fagyos
világban,
Hol csak az Isten néz
Messzi földről szomorúan reám.*

VATAI LÁSZLÓ.

Faluszeminárium. Munka és eredmény.

Szemináriumunk az 1935—36. iskolai év második felében Isten segítségével 32 taggal végezte munkáját. A félévi munka eredményeit röviden a következőkben foglalhatjuk össze :

Tartott a szeminárium 13 szerdaesti összejövetelt, melyeken a szeminárium-vezető professzor tartott a munkaközösséget érdeklő aktuális kérdésekről előadásokat és könyvismertetéseket a faluval foglalkozó szépirodalmi, elsősorban tudományos könyvekről. Volt két vendég előadónk is.

Várady József budapesti tanítóképzőintézeti tanár (Széchenyi és a falu) s Szabó Ernő sárospataki főiskolai ének- és zenetanár (A magyar népzene fontossága).

Tartott a szeminárium 14 háromnapos falukiszállást 28 résztvevővel 10 hegyközi, 3 bodrogközi s egy hegyaljai községbe. A kiszállások feladata az egyes meglátogatott községek településrajzára vonatkozó adatok s néprajzi tárgyak gyűjtése volt. Eredményes gyűjtést végeztünk az egyes községekben, különösen Karoson és Kovácsvágáson a szellemi néprajz területén is.

E nagy falukiszállás mellett volt egy tanyai kiszállás 20 résztvevővel. E kiszállásunk elsősorban „építő” tendenciájú volt.

Könyvtárunk 62 könyvvel gyarapodott vásárlás és ajándékozás útján.

Fényképgyűjteményünk körülbelül 150 darabbal szaporodott. „Értékes a vajdácskai falunapon összeállított gyűjtemény, körülbelül 50 darab kép, amelyből egy kis albumot állítottunk össze és mint ilyent, Vajdácskai községnek ajándékozunk.“

A gyűjtött néprajzi tárgyak száma 105.

Újságakciónk e félévben is tovább folyt.

Második félévi munkánknak két szélesebb körben is érdeklődést és feltűnést keltett eseményéről kell még megemlékeznünk. Az egyik esemény a *népfőiskolai előkészítő tanfolyam* nem kimondottan a faluszeminárium munkája volt, de a legszorosabb vonatkozásban állt a szemináriummal.

A második esemény a *vajdácskai falunap*. A falunap jelentősége az, hogy munkaterületünkön az első ilyen kezdeményezés és hogy, mint ilyen a munkaterületünkön folyó esemény még erősebb és tartósabb szálakkal köti hozzánk és munkánkhoz a munkaterületünkön lévő falvak népét.

Eddigi két év alatt végzett munkánkról röviden a következőkben számolhatok be: Tartottunk összesen 54 szerdaesti összejövetelt; 44 községbe összesen 76 kiszállást. A kiszállások eredményeképpen elkészült 25 község településrajza, 17 község egészségügyi rajza s 34 község felekezet, illetőleg gyülekezetrajza. — Könyvtárunk 246 faluval foglalkozó szépirodalmi és tudományos művel rendelkezik. Van 3 általunk készített nagyobb falitérkép, továbbá 73, legnagyobb részét általunk is meglátogatott községről 1900—1930. év közötti felekezeti számarányváltózást feltűntető színes ábra, kb. 60—65 szöttes, 300 darab néprajzi tárgy, 350—400 db. fénykép, levelezőlap. Állandóan folyik az egyszereű paraszt emberek által irt levelek és naplók (hadí és más), a faluban jellegzetes, ma is élő babonák, népmesék s népdalok gyűjtése.

Szemináriumi munkánk eredményességét a munkánkat pártolók anyagi áldozata és segítsége teszi lehetővé. Épp ezért beszámolóink nem lenne teljes, ha nem köszönnénk meg azoknak, akik törődnek e munkával, s figyelik e munkát, hogy szeretetükkel, segítségükkel mellettünk állottak és nem engedték megsemmisülni ezt a magyarság szempontjából fontos és jelentős munkát. *Ködöböcz József.*

IV. é. th.

TALÁN A NŐ.

Lányok szeme villan.
Ajkuk mosoly,
Csupa kacagás.
Színes világot
Szór szét a villany.
Hajuk kibomlik röten,
Fehér válluk haván
Piros hajnalhasadás.

Engen is talán
Csók vár valahol,
Életszépítő leánytitok

Teriti rám selyemleplét
S szánón fölémhajol.

Talán ott találok
Testében a rejtélyt,
Mit a lélek tőlem
Megtagadott.
S emelek neki oltárt,
Ezer szentélyt.
Eddigi tört versek helyett
Énekelek csengő zsoltárt
És az élet tiszta melódiáját
Ujjongva majd eldalolom.

VATAI LÁSZLÓ.

Hangulatok az elmulásról. *Hugo von Hofmansthal.*

I.

Még érzem bársonyát lehelletének:
Óh, hogy lehet, hogy így letűnt a tegnapi,
A végtelenbe szállt és semmivé lett?...

Ezt soha senki föl nem éri ésszel
S borzongatóbb ez, sem hogy felzokogtasd
A nagy panaszt, hogy minden így enyész el...

S hogy egy csepp gyermekből festik ki éned,
Mely mint a messziről jött kóbor eb,
Oly' ismeretlen és oly' néma néked...

S hogy száz éve is élt az életed,
Hogy sok-sok ősöd lent a föld alatt
Oly' egy veled, akár egy fürt hajad,

Oly' egy veled, akár egy fürt hajad...

II.

Óh, bűvös órák!... Elmerengve nézed
A végtelen tenger kék-fényű hátát
— És csendben, szépen a halált megérted...

Mint nagyszemű, fakóarcú leánykák,
Kik mindig fáznak és egy néma este
Maguk elé merednek és belátják,

Hogy vége már... Az élet lopva, csendbe'
Testükből földbe, fűbe, fákba foly szét...
És mosolyognak, szótlán, elmerengve,

Akár a szent, ki látja folyóni vérét.

=====
Mészöly Dezső VIII. o. t.

A VI-os faluszeminárium.

Együtt ültünk páran hatodikosok egy diákgárdában. Az iskoláról elmélkedtünk, hogy vajjon miért nincs a mi szénánk egészen rendben a tanároknál és miért pont a mi osztályunk a leghuncutabbak egyike. „Sok a lógás, kevés a munka!” mondja az egyik. Hát ez igaz. „Valamit kellene csinálni. Ha látnák, hogy teszünk valamit, mindjárt más szemmel nézne ránk mindenki!” Hát akkor csináljunk valamit. De mit? Tanuljunk! Ezt úgy is megteszi, aki akarja. Valami mást, valami különmunkát, ami hasznos is, meg van is láttatja. Dehát mit? Itt azután megrekedt a tudomány. Tanárnak nem akartunk szólni, mert úgy akartuk, hogy csak

valami pozitív eredménnyel álljunk elő De nem elég pozitív eredmény-e az is, hogy a hatodik dolgozni akar? Vezető nélkül pedig nem megy a dolog. Ha nincs kocsis, nem indul meg a szekér, mert széthúz a ló. Elég ha a szikrát mi pattantottuk ki, élesztgetni a tüzet pedig segítséget hívunk.

Elment hát egyikünk dr. Harsányi István tanár úrhoz, (ő tanít is minket, törődik is velünk), megkérdeztük tőle, hogy mit csináljunk. Hamar elérte a dolgot. Benyúlt a fiókba, kivett egy barna könyvet. „Ezen dolgozatok!”

Dr. Ujszászy Kálmán professzor úrnak a falumunkáról szóló könyve volt.

Hát falumunka! Munka! Közös munka! Egy osztály közös munkája!

Egy osztály közös célja, s ha közös célja, egybekovácsoolja is!

Nem közönséges munka, hanem falumunka! A falut fogjuk tanulmányozni. Az annyi időn át háttérbe szorult, világosságra vágyó, mégis napsugaras, nótás magyar falut. A magyar falut, amelyből mindnyájan elindultunk, amely az utánpótlást rejtegeti a dekadens város számára, amely minden irányt, újítást örököse tesz, ha azt elfogadja.

A város csak egy néptenger hulláma, amelyet színe felvet, amely csillog a napfényben, de amelyet a nagy hajómonstrumok olajos csavarjai, a csatornák és folyók piszka már beszennyezett, amelyben nincs meg az igazi élet nyugodt üteme, csak a lázas beteg minden után kapkodó életküzdeme.

Az ország igazi éltető ereje a falu Biztosan építeni csak a falura lehet. Amely nemzet ezt átlátja, az boldogul. Németország már rombolja nagyvárosait, hogy helyettük virágos, kalásztermő falukat emeljen. Az fog boldogulni,

A falu jóléte az ország jóléte, a falu kultúrája a nemzet kultúrája, a falu gondozása a nemzet munkája. A nemzet reménye, a nemzet munkára való tartalékja mi vagyunk, az ifjúság, a falumunka tehát a mi munkánk. És mi hatodik osztályosok kevesebbet koptattuk a járdát és esténként összegyűltünk az egyik gárdában és beszélgettünk, tervezgettünk. Vártuk a vakációt, de már nemcsak azért, hogy hazamehessünk, hanem azért, hogy falura mehessünk. Beszélgettünk a szántóvetőkkel, megismerjük a pásztorok életét, szokásait, nótáikat, életét, egyszerűen a falut, amelyben éltünk és amellyel idáig nem törődtünk. Közben elolvastuk dr. Ujszászy tanár úr könyvét. Vitakoztunk rajta, elmékedtünk, tervezgettünk. Ki ki jött hozzánk Harsányi tanár úr is, buzdított, irányítgatott minket. Ujszászy tanár úr is beszélt nekünk a falumunkáról és itt volt a vakáció. Már a vonaton vizsgálattuk, hogy hol akadunk jó magyaros vágású arcokra.

Otthon azután hajrá. Adatgyűjtés, tárgygyűjtés. A magyar ember hamar megérzi, hogy miről van szó, a szebbnél-szebb népballadák, elfelejtett vőfélyversek, nóták kerültek elő. Golop községben már egész kis falusi faluszeminárium alakult. Tagjai: Pápay István uradalmi gazda, Bártfay Mihály aratógazda, Csóti István számadóknádás, meg e cikk írója, akinek távolléte alatt is lelkesen folytatják a falumunkát.

Pápay István amelleit, hogy ezernél több vőfélyverset, balladát, népdalt ismer, nagyon szép háborús naplót és egyszerű, de éppen naivságánál fogva szép hasonlatokban gazdag háborús verset is írt.

Csóti János gyönyörűen cifrázott kondásbottal és karikással gyarapította a a gyűjteményünket, Bártfay Mihály pedig régi díszványérokkaival és tőklopóval.

Szépen folyik a falumunka Kesznyéten, Gégény, Darnó községekben is, az elsőből kondás kalapot, ködmönt, továbbá sok szép népdalt és balladát, a má-

sikből régi használati tárgyakat, máktörőt, fa sótartót, orsókat, Darnóból kannacsészéket, régi cinkanalat gyűjtöttek az osztály tagjai. Folyik a munka még Vencsellő, Kovácsvágás, Sály, Édelény, Prügy községekben is, honnan beretvatokok, szarusóttartók, fenőtök, népdalgyűjtemények stb. gyűltek össze.

Ezekből a tárgyi és néprajzi gyűjtésekből csináltunk az osztálytermünkben egy izléses, kis falusarkot, hogy az mindennap emlékeztessen és buzdítson minket új munkára. Osztályönképzőkörü gyűlésen faluműsört csináltunk. Volt a faluról felolvasás, irodalmi méltatás, népdal. Voltak ott tanárok és hallgatták, meg voltak elégedve vele Csak diákok nem voltak. Nem tetszett, hogy a VI. osztályban egység van, hogy a hatodik osztály dolgozik. És míg mi a faluról tárgyaltunk, addig a diákság nagyrésze vasárnapdélelőtti korzóját végezte. Ez minket nem keserített el.

Lesz még másképp is. Megmutatjuk, hogy lesz egység még a Pataki Ifjúságban —, lesz még együttes munka Patakon, mert egységben az erő, nekünk pedig egységeseknek kell lennünk. És ha ezek a szavak nem lesznek többé üres frázisok, a pataki diákság megtette a kötelességét. *Szakszon Árpád VI. g. o. t.*

Nyolc év mérlegén.

Bármennyire is áltatjuk magunkat délibábos ábrándokkal s képzeljük magunkat maturandus ifjak a világ közepébe, bármennyire körülöttünk keringőnek képzeljük most az egész világot, be kell vallanunk, hogy nagyon kicsinyek vagyunk. Ma még szerfölött boldogok; büszkeség és gőg feszíti mellünket, egy fél világ választ el bennünket — úgymond — a középiskolától, de holnap már érettséggel a kezünkben, úgy érezzük, nagyon kicsinyek leszünk. Kelet-nyugat, germán-román-szláv, észak és dél nagy érdekelletétek között morzsolódó kicsiny népnek életet igénylő, de az életből kizárt, jövőnélküli ifjúsága vagyunk.

És mégis. Bármilyen reménytelen is a helyzetünk, bármilyen kilátástalan is a jövőnk, és bármilyen kicsinyek vagyunk, még érettséggel is, úgy érezzük most, hogy a látszatnál többet érünk, a látszatnál nagyobbak vagyunk és lesz jövőnk a reményen felül. És bármennyire is igyekeznek némelyek az érettségit lekicsinyelni, mi tudjuk és érezzük, hogy az érettségi nagyfontosságú esemény a mi életünkben. Nagy fontosságú, mert nyolc évet zár le, amelynek nagy szerepe volt a mi jövőnk kialakításában. Nagy fontosságú, mert életet nyit meg, nyolc évben gyökeredző új életet.

Az érettségi... Nyolc év eredménye, szenvedéseinek, küzdelmeinek gyümölcse. Hát érdemes lett volna tanulni csak azért, hogy reményeink valóra válása napján, érettséggel a kezünkben a világ legszerencsétlenebb nemzetének, legszerencsétlenebb nemzedéke legyünk? Nem, az nem lehet. Nem lehet, hogy az élet annyira megcsúfolja az igazságokat. Bármilyen csúnyának mondják is az életet, mi azzal a megingathatatlan hittel megyünk oda, hogy az igazság mindenkor és mindenütt, tehát az életben is, Magyarországon is örökre igazság marad. Ezt tanultuk nyolc éven át, ezt hirdetjük most élő hittel és ebben a hitben akarunk élni.

Ilyen igazságnak tanultuk, tapasztaltuk és hisszük azt, hogy a munkának és szorgalomnak mindig meg van a gyümölcse. Meg volt az iskolában, és meg

lesz az életben is. Igaz, volt rá eset, hogy ez az igazság csorbát szenvedett, az éle tompulni látszott, de csak azért, hogy végül annál tisztábban tündököljön a tanulság: az igazság mindig győz. Ennek az igazságnak a győzelmét jelenti az is, hogy itt állunk az érettségi előtt. Nyolc évi szorgalmunk és munkánk ime nem volt hiábavaló. Nem lehet, hogy munkánk gyümölcse, ez a helyzet, a reménytelenség állapota legyen. Mire való tehát a túlzott sötétlátás, a jövő miatti nagy aggodás? Aki tud dolgozni lelkiismeretesen és szorgalmasan, az ne féljen a jövőtől. A szorgalmas munkának meg lesz a gyümölcse. Ebben a hitben állunk mi, maturandus ifjak az élet kapujánál.

Azt tanultuk nyolc év alatt, hogy csak megengedett és tisztességes eszközökkel szabad dolgoznunk. Csalni, puskázni nem volt szabad. Mi ezt az igazságot az életben is feltétlen érvényűnek követeljük és ismerjük el. Hisszük és valljuk, hogy család, megvesztegetés és panama nélkül is meg lehet élni, és csak ezek nélkül lesz az életünk igazi élet.

Az iskolában nem volt protekció. Szegénynek és gazdagnak egyformán mértek. Az életben is így kell lenni. Mi hisszük, hogy így lesz és ezért szorongás és félelem nélkül, bizalommal lépünk ki az életbe.

Nyolc év alatt sok bajunkra és bánatunkra kerestünk orvosságot. Nagyon sokszor utasítottunk vissza. Nagyon sokszor nem akartak meghallgatni bennünket. De addig zörgettünk, addig könyörgtünk, míg kinyíltak a bezártnak látszó fülek és mindig meghallgatást, mindig orvoslást találtunk. Az életben is így lesz. A szeretet nem halt még ki az emberek lelkéből. Egymásra vagyunk utalva. Segíteni fognak rajtunk.

Amint látjuk, ha az igazságot, amely az iskolában parancs volt a mi számunkra, az életben is szigorú parancsnak fogjuk fel, akkor nem is olyan reménytelen a mi helyzetünk. Akkor érdemes lesz dolgozni, mert a munkánknak meg lesz az eredménye. Akkor nem kell félni a reménytelenségben, lesz aki megsegít bennünket. Akkor lesz nyugodt lelkiismeretünk és lesz életcélunk is. Ha valaki komolyan veszi ezeket az igazságokat, akkor már van életcélja: megvalósítani őket. Nekünk nincs nagyobb vágyunk és igyekezetünk, mint az, hogy az iskolában megismert igazságokat, az életben megvalósítsuk. Nem könnyű feladat. De épen a feladat nehézsége acélozza meg erőnket. Mindent el lehet érni, csak akarni kell. Iskolából kilépő érettségizett ifjak, mi elsősorban akarunk.

Akarunk dolgozni. Hiszen olyan nagy még a megmunkálásra váró Magyar Ugar. Annyi sok még az elvégzésre váró munka.

Akarunk kenyeret. Bármilyen kicsiny is ez az ország, mindenkinek képes kenyeret adni. — Akarunk segíteni, mert mi is várjuk a segítséget.

Akarunk harcolni, mert győzni csak harc árán lehetséges.

Akarunk boldogok lenni. A boldogság nem kiváltság, hanem mindenkit egyformán megillető jog. A boldogságért mindamellet harcolni kell.

Soha a világnak nem volt még egy ilyen szerencsétlen, tragikus sorsú ifjúsága, mint a mai magyar ifjúság — szokták mondani nagyon gyakran.

Mi pedig ezt mondjuk. Soha nem volt még ifjúságnak nemesebb feladata, magasztosabb hivatása, mint nekünk. mai magyar ifjúságnak. Küzdeni a hazugság és rágalmozás ellen. Eltemetett évezredek igazságokat kiásni sírokból. Csodákat tenni és győzni. Van-e ennél nemesebb feladat, dicsőbb elhivatás.

Csöry István VIII. g. o. t.

NYITOTT SZEMMEL.

A ma emberének tragédiája abban van, hogy „a tegnap világa kivetette magából és a holnap még nem fogadta be.“ Károg az összedőlt világ romjain, de nincs benne elég erő, hogy „rázendítsen az új világ himnuszára.“ Talán elég volt a multon való rágódásból és inkább fordítsuk tekintetünket a jövő felé. Ne beszéljünk a multban elkövetett bűneinkről, hiszen oly' sok, hogy úgy sem beszélhetünk róla eleget, inkább „*mea culpázó*“ lélekkel forduljunk a jövő felé, értsük meg a jövő üzenetét: *a mult nincs a birtokunkban, de a jövőnek urai lehetünk!*

Igen, a jövőnek urai lehetünk, de csak akkor, ha magunknak is urai tudunk lenni. Elvész az a nép, amelyik csak a mult romjain kesereg és a jövőre nézve pedig nincsenek tervei. *Szükséges, hogy a mai magyar társadalom tele torokkal adja tudtára a világnak, hogy nekiünk vannak a jövőre nézve terveink, céljaink s ez: Csonka országunk romjain: Nagy-Magyarország megépítése.* S hogy ez valóság legyen, szükséges, hogy kendőzés nélkül lássuk hibáinkat, fogyatékoságainkat; s lássuk ezt önáltatás nélkül. De emellett szükséges, hogy lássuk jövőnket, történelmi rendeltetésünket is! *Szükséges az életrekeltése: az élet- és világigenlés erőinek a magyarságban!* A magyarság életének állandó tényezője: *a magyar néplélek és a magyar föld. A kettőnek közös kerete a magyar falu, amiről sokan beszélnek, de kevesen ismerik.* Nagyon tévednek azok, akik azt gondolják, hogy a magyar falvakban még mindig regényalakok élnek. Rég elmúlt ez az idő, s hála Istennek, hogy elmúlt. Ma a falvakban nem regényalakok élnek, hanem a *magyarság legküzdőbb mártirjai verejtékezik a haza földjét és álmodozzák a nemzet szebb, jobb és igazabb jövőjét.* A maradinak tétlenkedőnek, szalmalángakarátúnak bélyegzett magyar parasztban *határtalan alkotási, életszépítési, életigazítási és bizony társadalomváltoztatási vágy lobog, mert őt szorítja legjobban az életcsizmája.* Örvendetes látni, hogy az utolsó két évtizedben mennyi nagy nemzeti érték gyült fel a magyar paraszt lelkében. Nekiünk eme immateriális értékkel számolnunk kell, mert aki ezzel nem számol (és a sok robbanóerőt nem alakítja át a nemzet életének hajtóerejévé) az *sötétségben tapogatva, veszedelembbe vezet a nemzet életét. A mai nemzet- és faluvezetőknek, a nevelőknek és az ifjúságnak a kötelessége, hogy a feltörő nemzeti öntudatot, történelmi elrendeltséget és a cél biztos átérését tudatossá tegye, élessze és erősítse a magyar népben.* Alázatos, személyes szolgálatra, másokért áldozott életekre van szükségünk, hogy kialakuljon: *egy új, egységes államalkotó szellem a különböző faji, anyagi, társadalmi és világnézeti rétegződések között; mert ha ez az egységes nemzeti szellem és lelkület ki nem alakul, a különböző érdekellentétek önző harca megbénítja az állam vérkeringését.*

Egy nemzet erejét nemzeti öntudata méri. Szükséges, hogy ez minél elevebben éljen bennünk, de vigyázzunk, hogy bele ne essünk abba a hibába, hogy *más nemzetek és fajok értékeit és eredményeit gyűlöljük és lebecsüljük, mert ez egyenlő az öngyilkos sovínizmussal. Az igazi nacionalizmus nem a más nemzetek szellemi és lelki kincseinek a lebecsülésében, de a maga predesztinált lehetőségeinek a maradéknélküli kiterjesztésében áll.* S ha ezekkel számolunk és nyitott szemmel látjuk: *jövőnk biztos!*

Valamennyiünknek el kell készülnünk azonban arra, hogy az élet meg akar

fosztani bennünket a jóságba és igazságba vetett hitünkötől és erről a hitről és lelkesedésről még sem szabad lemondanunk. *Ha az eszmények összeütköznek a valósággal és ebben az összeütközésben a megváltozhatatlannak látszó tények győznek, az még nem jelenti azt, hogy le kell raknunk fegyvereinket a tények előtt, legfeljebb csak annyit jelent, hogy eszményeink nem voltak elég erősek és talán azért nem voltak eléggé erősek, mert nem voltak bennünk egészen tiszták, nem vertek mély gyökeret és nem szárnyaltak a magasba.*

A jövő üzen felénk: a múlt nincs a birtokunkban, de a jövőnek urai lehetünk!
Sóhajda Mihály III. é. hh.

APÁM.

*Nagyobb volt egy fejjel mindenkinél
Imádkozó, bábmész gyermekszememben.*

*Mikor hajnalban kelt s vonathoz indult
Borostás arca szent volt és komoly.
Anyuska is fönt volt. A lámpa égett.
Lábújjhegyen jártak s csendben beszéltek...
Ép' csak komoly tekintetével intett,
Mikor anyám suttogva kérte tőle:
Betetted a csomagba már az inget?...
Vagy búcsúzásnál a fülébe súgta:
Szívem, gombold be jól fönt, fúj a szél...*

*S amint anyámhoz némán lehajolt,
Hogy megcsókolja fáradt homlokát:
Nagyobb volt egy fejjel mindenkinél...*

*És este későn érkezett haza
Az asztalnál ült ingben és beszélt.
(Az álló-lámpa gyér fényén olyan volt
Sötét kabátja mögötte a széken,
Mint egy széles vállú fejetlen ember,
Ijesztő, furcsa rém a rossz mesében...)*

*Beszélt... Csendben, hogy szava föl ne verjen...
Nem tudta, hogy látom, hallok szavát
És érzem arcán és szaván a gondot...
S képzeletben fejem ölébe rejtem,
Hogy megvédjem a rémtől, mely mögüle
Fejetlenül is egyre néz reám...
S érzem, hogy ő védhet meg csak: a szent
A jó, erős és hős, ki soh'se fél,
mert nagy,*

Fejjel nagyobb mindenkinél. Mészöly Dezső VIII. o. t.

Könyvismertetés.

Vatai László: Örök sors.

Szűcs Pál fametszeteivel. Budapest, 1935. Magyar Út kiadása. 60 l.

A költő sohasem átlátszó ember, legfeljebb csak áttetsző, mint a tejüveg. A téma, a gondolat, amit a versbe tömörít, nem reflektorfényben ragyog, csak a kontúrok élesek, vagy a mag, amely körül azután elhelyezkedik a vers. Mégis csodálatos módon nincs olyan világosan, definiált pontossággal megírt próza, amely élesebben tudná bevelíteni a teljes gondolatot az olvasó agyába, mint a csak vonalakat, részleteket mutató vers. Egy-egy különös elhelyezésű szó, egy félbemaradt gondolat, egy liúktető sor, egy félig sántán maradt rím, egy hűen visszaadott érzés végzi el a léleekben ezt a csodát.

Vatai László mestere ennek a gondolatvetítésnek. Versei olvasásakor lehetetlen nem ugyanazt gondolni, amit ő gondolt, amikot írt. Pedig témáját sokszor nem viszi el a befejezésig. És épen ez a bántó csonkaság az, ami belekarcol az agyba, mert gondolkozásra kényszerít.

Témája filozófikusan nagyvonalú, magasságokban és mélységekben mozog. Nem érdekli a reális. A valóságon túlra néz. „Az élet, a lilafényű csodás mindenség, igazán csak o t pompázik elem, a valóságon túl.“ Szélesebb horizontokat keres. más dimenzió felé kutat. Nem sokra értékeli a valóságot. „A valóság igen nagy úr, de az életnek csak kicsi darabja.“

Nem nagyon néz szét maga körül, illetve nem a szemeivel néz, hanem a gondolataival, amelyek élesen vágnak a dolgok mögé. „Gondolatcsaták“ harcosa ő. S el kell ismerni: jó fegyverekkel és nagy bátorsággal harcol. Sokszor megérzi az ember a csatater véres szagát, amelyen sok-sok gondolat vérzett el, míg ő maradt a győztes.

Éles intelligenciájával meglát olyan dolgokat, amelyeket mások észre sem vesznek. De nem tud a lenézett valóság rabságában sem érzések nélkül élni. Nem tud közömbös lenni. A hideg gondolatok mögött is forró vér liúktet. „Milyen jó volna az élet mellett élni, mint egy útszéli kőszent. Nézni vidám és fájó dolgokat egyforma hidegen.“ Maga is észreveszi, hogy sokszor összezavarja az érzést és a gondolatot. Ez is egyik főjellemvonása lírájának és oka mindig meglepő újságának és változatosságának.

Lázadó erővel keresi a Más, az újat, a szépet, keresi önmagát. Természetes, hogy nagyon egyedül van és nagyon távol érzi magát az emberektől. Más érzéseket érez, más fájások bántják, más gondolatok gyötrik. És szereti ezeket az érzéseket, fájásokat, gondolatokat. Szeretne megtapasztalni, meglátni mindent. De újból és újból felsikolt benne a végesség végtelen fájdalma:

*Azt sem tudom
A hegyek csücsa
Kék-e.*

*Csak egy pillanat
Rám tör a világ,
S aztán vége.*

Túlfinomult, titokzatos érzésekkel hallja a színek zizzenését, az Idő vonítását, látja a jégvirágok remekbe féslését. Úgyes tolla gyémántvésővel metszi bele

a lélekbe plasztikus képeit. Egy-egy kifejezése többet elmond, mint sok fényesre csiszolt szó. Ha visszatér is megszokott szavaihoz, gondolataihoz, új fénybe burkolja őket.

Technikája forrásban van, nem befejezett, de mindig lüktető és friss ütemű. Rímei meglepő elhelyezésükkel fokozzák gondolatai hatását. Csonkasága néhol érzést rögzít. Ritmusa magával ragad és sodor a gondolatok örvénye felé. „Vágyam sikoltva lobban. Magamat ölelem lágyan. Látom az életem jobban, mint valaha.“ — „Zuhan a munka, üteme árad, ritmusa száll, embertestvéred nyomorát tartja vállad. S mindnyájunk mögött léhán vigyorog a halál.“

Vatai László útnak indult költő, aki sok mondanivalóval és nagy ígérettel halad a kiforrás felé. Biztosak vagyunk benne, hogy első verseskötetét több is fogja követni.

Szűcs Pál fametszetei illusztrálják a kötetet. Szépek, kifejezőek, harmónikusak. Meglepően szinkronizáltak a költő gondolataival. Legszebbek „Az égre néző kereszt“ és az „Örök sors“ illusztrációi. *Vágó István IV. é. hh.*

Luby Margit: A parasztélet rendje.

Népi szokások, illendő magatartás, babonák Szatmár vármegyében. (Szamoshát, Tiszahát, Nyírség.) Centrum kiadóvállalat, Bp. 1935. 232 l.

A magyar falu soha ki nem aknázható bányája a szépnek, értékesnek, megdöbbentőnek. Ma, amikor többet és jobban kezdünk foglalkozni vele, jobban kezdjük ismerni, mint eddig, új és új értékek, érdekességek kerülnek felszínre. Lehetetlen nem megsíratni ezt a pusztuló fajtát és lehetetlen tovább nem bízni a fennmaradásában. — A falu sorsa a mi sorsunk. **Hungária** élete addig tart, ameddig a falué. Sajnos ezt csaknem későn vettük észre. A falu élete, a paraszt élet, valami primitív, lemosolygott, nemfontos dolog volt előttünk, amit arra sem tartottunk érdemesnek, hogy foglalkozzunk vele. Egyszer azután ráébredtünk arra, hogy van falu, a falunak van élete, ez az élet szép és értékes. Szép, mert gazdagságában is egyszerű és értékes, mert harcokkal és szenvedésekkel van tele.

Új színt jelent a parasztélet megismerésének képen **Luby Margit** sok sok szeretettel megírt könyve. Címe tudós, tartalma maga az élet. Négy szatmármegyei község: **Tunyog, Matolcs, Szatmárcseke** és **Nyírmeggyes** gazdag parasztélete lüktet végig a könyv lapjain. Izgalmas életregény ez. A magyar **Paraszt** regénye a bölcsőtől a koporsóig. Észrevesszük azt, hogy a parasztélet nem is olyan primitív, hanem nagyon is bonyolult és szigorú szabályokhoz kötött. A könyv célja tulajdonképpen ennek az életrendnek a szabályait az olvasó elé tárni. Apró, színes mozaikdarabokból rakja össze a falu életét. Figyelme mindenre kiterjed. Nem megy el közömbösen a mindennapi dolgok mellett sem. Hiszen éppen ezt akarja, a mindennapi, színezés nélküli, tényleges parasztéletet bemutatni.

Néhány fejezetcím a könyvből: Falucsúfolók, a paraszt és a zsidó, a falu bolondja, köszönés, látogatás, legényeste, szerelmi ajándékok, bál, verekedés, lánykérés, kézfogó vagy jegyváltás, a lakodalom hivatalos személyzete, lakodalmi babonák, nászhét, a gyerekről, a meghalás, virrasztás, tor, a sírfelirat, az étkezés rendje, a férfiak viselete. — Gazdag tartalmát érdekes fényképek és rajzok teszik még színesebbé.

A könyv, mint a szerző is hangsúlyozza, nem műhelymunka eredménye, hanem hosszú és gondos gyűjtésé és megfigyelésé. Nem tudós ethnográfus hideg tollal írta, hanem a falut szerető melegelelkű emberé. És írta azok számára, akik vele együtt — mind többen és többen — elindultak a falu felé.

Vágó István IV. é. hh.

KEDVES OLVASÓINK!

1936. május 28-ig beérkezett előfizetéseket köszönettel nyugtázzuk:

Dx. Finkey Ferenc (Bp.) 5.—, Janka Péter (Nagyrosvágy) 2.—, Verebélyi Dezső 2.—, Dr. Terhes Tivadar (Bp.) 4.—, Kovács Bertalan (V.) 4.—, Tóth Lajos (F.) 1.50, Arday László (M.) 3.—, Benke József (H.) 3.—, Horvay László (H.) 3.—, Janka János (G.) 3.—, Dr. Palóczy Horváth Zoltán (Bp.) 1.50, Szabó Lilly (M.) 1.50, Pogány Gyula (M.) 3.—, Illyés Bertalan (M.) 3.—, Dr. Eröss János (Ny.) 4.—, Mezössy I. (M.) 4.—, Komjáthy Aladár (Ózd) 4.— pengő.

Nagyon kérjük azokat az olvasóinkat, akik még nem küldték meg előfizetési díjukat, hogy mielőbb küldjék be és ezáltal tegyék lehetővé azt, hogy jövő évben Közlönyünk **zavartalanul** megjelenhessék.

KIADÓHIVATAL.

HIREINK

Angol világbirodalom magyarországi követe június 3-án meglátogatta Főiskolánkat más előkelőségek társaságában. Tiszteletére 12 órakor rövid ünnepély volt az Imateremben. Az angol himnusz eléneklése után gr. Bethlen Pál főiskolánk világi gondnoka üdvözölte magas vendégünket, ismertetvén az iskola történetét. Végül a magyar himnusszal fejeződött be az ünnepély.

Dr. Tamedli Mihály miskolci tan. ker. kir. főigazgató május hó folyamán többször látogatást tett a gimnáziumban.

Csorba György egyh. ker. tan. előadó szintén több ízben végzett látogatást gimnáziumunkban.

Június hó 5-én teológiai magántanári vizsga volt Főiskolánkban. Ez alkalommal Farkas István püspök is Patakra érkezett,

Novák Sándor közigazgatót a kisujszállási Ref. Horthy Reálgimnáziumban jun. hó. 11—13. napjain tartandó érettségi vizsgálatra kormányképviselőül küldötték ki.

Június 15-én Igazgatótanács gyűlés lesz a főiskola tanácstermében.

Döbrössy Lajos misszionárius nagy érdeklődéssel kísért előadást tartott a teol. ifjúság számára a török misszióról. Pataki tartózkodása, előadásai, a vele való magánbeszélgetések jótékonyan ébresztgették közöttünk a külmissziói felelősséget.

Június 14-én, vasárnap reggel 8 órától kezdve az Országos Pataki Diákok Szövetségének közgyűlése. 9 órától a Gályarabok reliefjének leleplezése, utána istentisztelet, majd évszáró ünnepély lesz. Délután 5 órától a szokásos ifjúsági évszáró-ünnepély majd tornavizsga.

A pataki diákok II. Nemzeti Munkatábora jun. 16—jul. 15 között lesz ugyanazon a helyen, ahol tavaly volt. A jelentkezés még most is tart.

Az I—VII. osztályok vizsgái június 16—17. napjain lesznek megtartva.

Szeretetvendégség volt május 2-án, ezen megjelentek azok a pataki református családok, melyeknél az elmúlt év családmisziói munkája során házi áhítatok voltak.

A Főiskolai Zenekar nagy sikerrel vett részt az ujhelyi református egyház templomi hangversenyén, Szabó Ernő főiskolai ének- és zenetanár vezetésével.

Május 11-én búcsúztak az anyaiskolától a IV. évfolyamot végzett teológusok. Imádkozott Gönczy Árpád teológus elnök. — Ugyanezen a napon volt a VIII. osztályosok csengőünnepélye. A távozók nevében Csóri István VIII. o. tanuló mondott búcsúbeszédet. Az itt maradók részéről Fazekas István VII. o. tanuló szólt a maturandusokhoz.

Május 24-én volt az ének- és zenevizsga, melyen az előkelő közönség jelenlétében sikerrel számoltak be, alapos énektudásukról az egyes osztályok, a gimnáziumi vegyeskar. Szabó Ernőné, Erdélyi Lászlóné, Asztalosné Lévy Adél, valamint Szabó Ernő és Erdélyi László tehetséges tanítványai. A gimnáziumi zenekar befejező játéka után főtiszteletű Janka Károly lelkeszi gondnok megbízásából Novák Sándor közigazgató köszönte meg a tanárnők és tanárok fáradozását és bizdította a tanítványokat a további munkára.

Kerületi gyorsíróverseny volt május 24-én a gimnáziumban. A pataki gimnáziumon kívül részt vett a versenyen a Sátoraljujhelyi Kereskedelmi Iskola és Piarista Gimnázium számos növendéke. Az Országos Gyorsírószövetséget dr. Horváth Gyula és Fodor Antal képviselték.

Helyreigazítás. A mult számunkban olvasható Liszt Ferenc c. cikket nem Sárosi János, hanem Sárközi János V. é. tan. növ. írta.

Falunap Vajdácskán. Az Orsz. Faluszövetség, Széchenyi Nemzeti Szövetség, valamint a Sárospataki Főiskola Faluszemináriuma máj. 16 és 17-én nagyszabású falunapot rendezett Vajdácskán. Délelőtt az istentiszteletek után „Anyáknapja“ ünnepély,

gazdaggyűlés, gazdaudvarverseny volt. Különösen érdekelt minket a modern faluvezetés problémái címen tartott előadássorozat, melyen a pataki teológusokon kívül részt vettek a nyiregyházi közs. közig. tanfolyam és a pataki ref. tanítóképzőintézet meghívott hallgatói. Lacsny Andor körjegyző bevezetője után Janka Péter ref. lelkész: „A falu és a lelkész“, Begazy Ferenc jegyző: „A jegyző és a falu“, Kántor Mihály „A falu és a tanító“, végül Kődöböcz József IV. é. teológus: „A faluszeminárium a falunevelés szolgálatában“ tartottak értékes előadást. Majd dr. Újszászy Kálmán teol. professzor mondott rövid záróbeszédet. A Falunapon megjelent és ünnepi beszédet tartott Rátz Kálmán orsz. gy. képviselő és dr. Szabó Sándor ny. főispán, az Orsz. Faluszövetség társelnöke. A délutáni ünnepélyen sikerrel mutatkozott be a vajdácskai bokréta is. A Falunap megrendezésében nagy igyekezettel munkálkodtak Lacsny Andor főjegyző, Főző László ref. lelkész, dr. Nyika Béla g. kat. lelkész, valamint az egész tanítói kar.

Kazinczy emlékünnap Széphalmon. A gimnázium VII. osztálya Dávid Zoltán tanár úr vezetésével idén is megrendezte a széphalmi ünnepélyt máj. 27-én. Ennek az ünnepélynek a keretén belül ismertették a felolvasók és előadók a volt pataki diák irodalmi és nemzetmentő munkásságát.

Vívóverseny az Angol Internátusban. Áldozócsütörtökön az A.S.C. vendégül látta a Nyiregyházi Kossuth gimnázium vívócsapatát. A verseny 4-kor kezdődött. Színhelye az Internátusi ebédlő volt. Eredmények: Csapat verseny: I. A.S.C. 11 ponttal. II. Nyiregyháza 10 ponttal. Egyéniben: I. Király (A.S.C.), II. Frankó (Ny.K.G.) III. Diószeghy (Ny.K.G.).

Kiadóhivatali fők: Czegle Imre.

Kiadja: a főiskolai Ifjúsági Egylet.

NYOMTATTA: KISFALUDY LÁSZLÓ
a ref. főiskola betűivel, Sárospatakon.